

SLUTTRAPPORT ARKTISK LAMMEKONGRESS

Arktisk lammekongress 2014 ble arrangert 21.-23. mars med støtte fra *Midler til Utvikling av Arktisk Landbruk*.

Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med framlagte planer

Kongressen hadde følgende mål:

- 1) Samarbeid/samhandling mellom sauenæring, foredlingsaktører, forvaltning, forskningsmiljø.
- 2) Fokus på utvikling og utnytting av Nordnorsk lam.
- 3) Øke kunnskapen og lønnsomheten i næringen gjennom engasjerte og inspirerende innlegg.
- 4) Fokus på å øke produksjon og lønnsomhet, og tiltak som fjerner flaskehals.
- 5) På sikt øke rekruttering, øke verdiskapning, øke næringsaktivitet.
- 6) Nettverksbygging.

Om gjennomføring

Kongressen ble avholdt i Tromsø 21. – 23. mars 2014. Arrangørsted ble valgt etter innspill fra finansør. Vedlagt ligger programmet for kongressen. På kongressen deltok totalt 132 personer. Det var representanter fra næringa, foredlingsaktører, forvaltning og forskningsmiljø. I tillegg var det flere utstillere. Blant disse var det utstyersforhandlere (tekniske nyvinninger demonstrert) og husflidsaktører (videreforedlede produkter, kunst/handverk).

Vi vil under kort presentere aktiviteten på kongressen, i lys av målene som er nummerert over:

- 1) Kongressen la opp til innlegg med ulike utgangspunkt. Det var innlegg av flere næringsutøvere, flere foredlingsaktører, og fra rådgivingsenheter og forskningsmiljø. Offentlig forvaltning var representert på kongressen, uten å ha formelle oppgaver i programmet. Det var tilrettelagt for debatt, samt satt av rom for nettverksbygging i forbindelse med felles programposter, lunsjer og festmiddag.
- 2) Utvikling og utnytting av Nordnorsk lam ble fokusert på fra ulike innfallsvinkler. Stikkord fra programmet er: Kvalitet (Arktisk lam og beiteplanter), videreforedling (Thulefjord, Ekte Nordnorsk), merkevarebygging (identitet, design, markedsføring), muligheter innen ull. Et innlegg om arktisk kvalitet innledningsvis ga introduksjon til temaet.
- 3) Kunnskap og lønnsomhet fikk fokus i innleggene om paringsstrategi, utplukk av slaktelam, avl, sauekontrollen, mangelsykdommer i lamminga, føring rundt lamming, rutiner ved beiteslipp, bruk av gjeterhund. Videre var det inspirasjonsforedrag innledningsvis, et innlegg fra

en stolt sauebonde søndag morgen, samt et inspirerende innlegg avslutningsvis om samhold og samarbeid i næringa.

4) Innenfor temaene som var rettet mot å øke produksjon og lønnsomhet var temaene om fremtidsjøset sentral, samt GPS-overvåkning, og gjeterhundhold.

5) Det totale programmet var ment å bidra til næringsutvikling i form av å skape interesse hos potensielle gårdbrukere, samt gi faglige innspill som kan være ballast for satsing/videreutvikling av eksisterende sauedrift.

6) De sosiale møteplassene for nettverksbygging var flere. En av dem var utstilling i foajeen på arrangørhotellet. Der var utstyrforhandlere som selger tekniske nyvinninger, og husflidsaktører. I tillegg til felles måltider, var det hyppig med pauser, noe som la til rette for dialog og erfaringsutveksling.

Presentasjoner fra kongressen er publisert på [følgende nettside](#).

Overføringsverdi

Det aller meste av fagstoffet som ble presentert under arktisk lammekongress, har også overføringsverdi til andre regioner. Det er enkelte tema innen lokal planteproduksjon, lokalklimatiske forhold og lignende som vil ha mindre overføringsverdi. Men slike spissede innlegg vil alltid måtte tilpasses det området hvor en faglig kongress holdes.

Vurdering av effekt med kongressen

Det ble kjørt evaluering i etterkant av kongressen. 54 av deltagerne besvarte evalueringsskjemaet. Av disse var 36 menn (67 %) og 18 kvinner (33%). Svorskalaen hadde seks alternativ; svært fornøyd, fornøyd, nøytral, lite fornøyd og ikke fornøyd. I tillegg var det mulig å svare vet ikke på de fleste spørsmål. Hele evalueringsskjemaet som også har med kommentarer fra deltagerne, ligger som vedlegg. Effektevalueringsdelen ga følgende svar:

Vurdering av innholdet:

57 % svært fornøyd

37% fornøyd

4% nøytral

2 % ikke fornøyd

Vurdering av kongressen totalt:

63% svært fornøyd

20% fornøyd

7% nøytral

6% lite fornøyd

4 % ikke fornøyd

Vurdering av gjennomføring:

65% svært fornøyd

31% fornøyd

2% nøytral

2 % ikke fornøyd

På spørsmål om interesse for senere arktisk lammekongress:

83% ja, interesse for å delta på ny kongress

15% vet ikke

2 % nei

Avkryssingssvarene i evalueringen ga generelt gode tilbakemeldinger. Likevel er det noen som har gitt utdypende innspill på ting som kunne vært bedre/annerledes, og ting som var bra.

Blant de utdypende kommentarene så er det nevnt at lammekongressen burde hatt fokus på villsau og spælsau i tillegg til NKS. Private aktører burde vært invitert til å ha en større rolle i programmet, slik som Alpelam, Lyngenam, Lofotlam. Dette kunne gitt et mer nyansert bilde av foredlingen i Nord-Norge, utover Norturas engasjement. Programmet burde også vært mer tilrettelagt for unge/nye bønder. Det kunne vært mer om ull og utnyttelse av ull som ressurs. Det kunne vært lagt opp til mer egenaktivitet.

Videre er det nevnt at arrangementet var ei vitamininnsprøyting for deltagerne, og at kongressen er med på å styrke landbruket. En flott arena for faglig og sosial utfoldelse (nettverksbygging). Det er nevnt at kongressen var lærerik, med interessant og godt faglig innhold. Det er nevnt at det var positiv stemning. Det gikk to parallelle fagsesjoner under det meste av arrangementet. Det er nevnt at det var tungt å velge bort fag fra parallellsesjonen, på grunn av interessante fagtema i begge saler.

Prosjektregnskap - kommentarer

Avvik kostnader budsjett vs. regnskap

I prosjektregnskapet kan man se at det er avvik mellom budsjettposten for forelesere og regnskapet. Det er i regninga fra hotellet ikke splittet opp hvilke kostnader som tilhører deltagerne, og hvilke kostnader som tilhører foreleserne. Det gjelder for opphold, lunsj og kaffematpostene i budsjett og regnskap. Lammekongressen har dekket overnatting og mat for foreleserne, og dette kunne vært tatt med i den første kostnadsposten (jmf. budsjettet).

Avvik inntekter budsjett vs. regnskap

Det har ikke vært tilsagn på direkte prosjektmidler fra fylkeskommunene direkte, eller fra lokalavdelingene til NSG.

Kostnader	Budsjett	Regnskap
Forelesere	120 000	14 369
Opphold deltagere	162 000	191 820
Festmiddag	90 000	81 856
Leie av konferanserom	15 000	6 000
Lunsj	50 400	79 925
Kaffemat under pausene	36 000	71 875
Planleggning, søknader, forberedelser, annonsering, gjennomføring, rapportering	98 000	99 000
Underholdning	20 000	32 400
Møte- og kjøregodtgjørelse programkomite	25 000	16 790
Diverse	4 600	1 399
Kursledelse	8 000	8 000
	629 000	603 434
Inntekter	Budsjett	Regnskap
Deltageravgift	270 000	306 883
Egenandel "Det eventyrlige vesteråslammet"	99 000	99 000
Fylkesmennene i Nord-Norge + Sametinget	140 000	140 000
Nordland fylkeskommune	35 000	-
Troms fylkeskommune	35 000	-
Finnmark fylkeskommune	35 000	-
Nordland Sau og Geit	5 000	-
Troms Sau og Geit	5 000	-
Finnmark Sau og Geit	5 000	-
Troms landbruksfaglige senter	-	15 978
Reisestøtte fra Landbruk Nord og Bioforsk Nord	-	8 000
	629 000	569 861

VELKOMMEN TIL ARKTISK LAMME- KONGRESS 21.-23. MARS I TROMSØ

Arktisk lammekongress er tiltenkt den nordnorske sauebonde. Lammekongressen setter fokus på viktige og dagsaktuelle fagtemaer innen saueproduksjonen. For påmeldingsinformasjon se: <https://www.deltager.no/alk>

PROGRAM

Fredag 21.mars

Kurs i den nye sauekontrollen	Nytt og nyttig
<p>18:00 Kurs i bruk av den nye sauekontrollen på web og app v/ Grethe Ringdal og Marit Lindtvedt Lystad, Animalia. Begrensede plasser. For å delta, må du sende ekstra påmelding til glenn.knedal@lr.no eller SMS til 479 09 422.</p> <p>De som deltar må være registret bruker av sauekontrollen og ha med seg egen pc og android-telefon eller iphone. Kurset avsluttes kl. 20:30. Ingen ekstra kostnader for å delta utover den ordinære deltakeravgiften.</p>	<p>18:00 GPS-overvåkning av sau med bruk av radiobjelle - Egil M. Pettersen, Telespor AS</p> <p>18:30 Pause</p> <p>18:45 Fremtidsfjøset for sau v/ Ketil Edvardsen, Ak-maskiner</p>

Lørdag 22.mars

Åpning av Arktisk lammekongress 10:00-11:30

Konferansier Terje Hjelle

- Kunstnerisk innslag
- Velkomsttale, v/ Terje Hjelle
- Status Nord-Norge, v/ Lars Ivar Fause, Nortura
- Arktisk kvalitet v/ Bernt Skarstad, leder i Nordland Bondelag og representerer Nord-Norsk landbruksråd
- Arktisk kompetansesenter for sau v/ Siri Hella, Opus Sortland

Lunsj 11:30-12:30

Program fra kl. 12:30 til 15:30

Program 1 – «Fra beite til bord» Møteleder: Terje Hjelle, saue- og melkebonde fra Sortland	Program 2 – Mot lamming Møteleder: Kirsti Kleppe, Troms landbruksfaglige senter/Beiteprosjektet i Troms
<p>12:30 Arktisk lam og beiteplanter, Marit Jørgensen, Bioforsk i samarbeid med Skog og Landskap</p> <p>12:52 Trygg mat fra beite til bord i lammeproduksjonsperspektiv – v/Ammar Ali Hassan, Mattilsynet</p> <p>13:15 Pause</p> <p>13:30 Thulefjord - arktisk produksjon v/Svein Inge Jakobsen, Nortura</p> <p>13:52 Ekte Nordnorsk SA v/Espen Aronsen</p> <p>14:15 Pause</p> <p>14:30 Merkevarer øker lønnsomheten - Innsikt i hvordan identitet, pakningsdesign og markedsføring kan øke lønnsomheten på dine</p>	<p>12:30 Mangelsykdommer i lammingsperioden v/ Vibeke Tømmerberg, Helsetjenesten for sau</p> <p>13:15 Pause</p> <p>13:30 Fôring omkring lamming v/Finn Avdem, Nortura</p> <p>14:15 Pause</p> <p>14:30 Rutiner ved beiteslipp v/Lars Ivar Fause, Nortura</p>

produkter v/ Ola Bratlie, HK Reklamebyrå
Tromsø
14: 52 Merkeordninger – v/ Frode Kristensen,
MatMerk

Program fra kl. 15:30 til 17:00

Program 1 – Ren ull Møteleder: Ragnhild Renna, Landbruksstjenesten	Program 2 – Total styring Møteleder:
15:30 Ren ull og ubrukte muligheter v/Ingun Grimstad Klepp, forsker ved SIFO og forfatter av boken Ren ull 16:15 Pause 16:30 Kort historikk om ull. «Ullordningen» slik den fungerer i dag. Sissel Berntsen, Animalia. 16:50 Produkter av ull. Cathrin Nicolaisen, Tromsø husflidslag	15:30 Sauekontrollen på ny plattform – praktiske muligheter for sauebonden v/ Grethe Ringdal og Marit Lindtvedt Lystad, Animalia 16:15 Pause 16:30 Gjeterhund, Øyvind Tronsen

Festmiddag kl. 19:30 med underholdning og musikk

Søndag 23.mars

Program fra kl. 09:00 til 12:00

Program 1 – Avl og økonomi Møteleder: Glenn Peter Knædal	Program 2 – Beitejuss Møteleder: Oddny Asbøl, Troms landbruksfaglige senter/Beiteprosjektet i Troms
09:00 Stolt sauebonde - Bjørn Arne Skoglund, sauebonde i Andøy 09:20 Strategi ved parring og utplukking av slaktelam v/ Roar Berglund 09:45 Pause 10:00 Avl for sau – Thor Blichfeldt, avlssjef i NSG 10:45 Pause 11:00 Fortsettelse - Avl for sau v/ Thor Blichfeldt, avlssjef i NSG	09:00 Gjerder i beiteområder – retten og plikten til gjerdehold v/Heidi Anita Skjærvik, advokatfullmektig Steenstrup Stordrange 09:45 Pause 10:00 Fortsettelse - Gjerder i beiteområder del 2 10:45 Pause 11:00 Fortsettelse - Gjerder i beiteområder del 3

12:00 Avsluttende fellesdel – Samhold og samarbeid i sauenæringen – v/ Ragnhild Engan

Lunsj fra kl. 12.30

Utstillere til nå:

Helsetjenesten for sau, Nortura/Thulefjord, Landbruksstjenesten Midtre Hålogaland, Telespor, Felleskjøpet, AK-maskiner, Landbruk Nord, husflidsprodukter v/ Heidi Nyland og Tromsø husflidslag

Har du ikke meldt deg på? Gjør det nå!

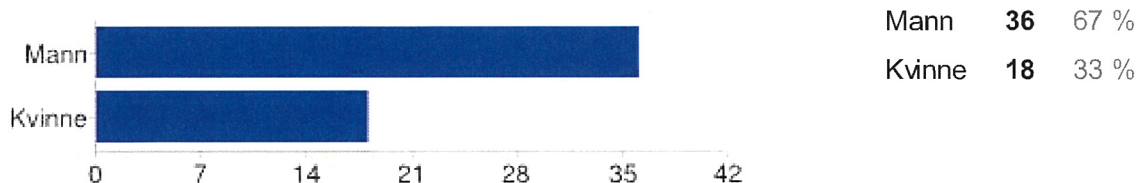
Påmeldingsfristen er 3.mars 2014. Påmelding: <https://www.deltager.no/alk>

54 svar

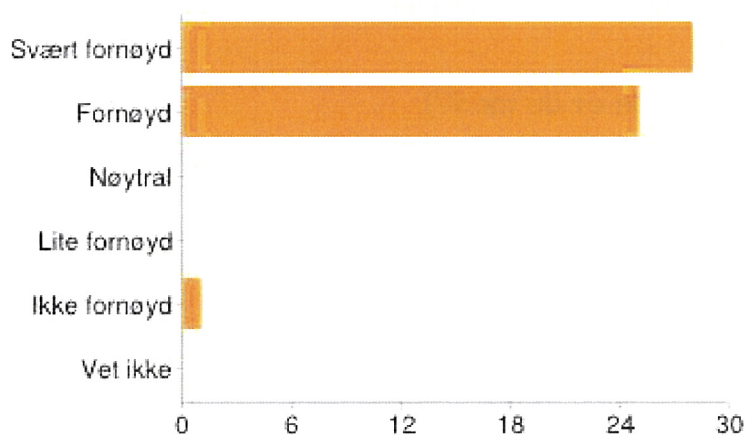
Publiser analytics

Sammendrag

Kjønn

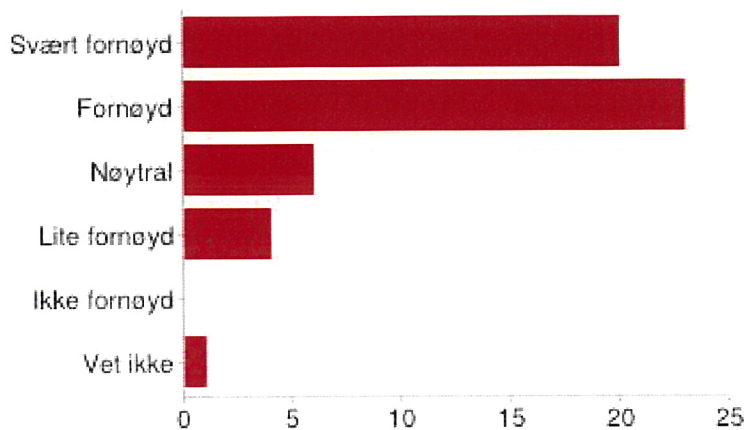

Programtilbudet [Hvor tilfreds er du med?]

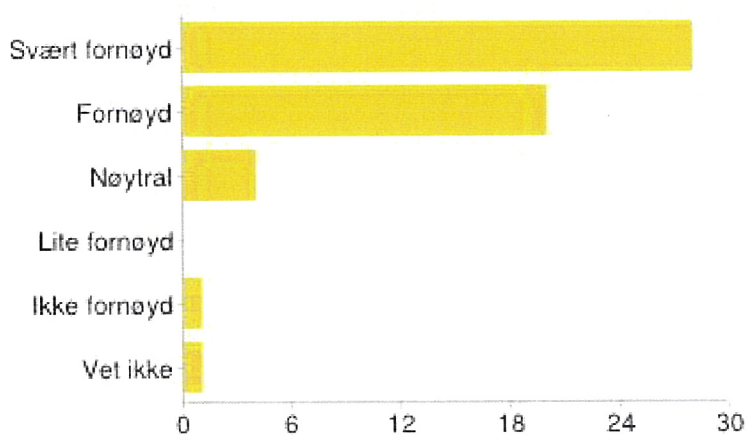
Svært fornøyd	28	52 %
Fornøyd	25	46 %
Nøytral	0	0 %
Lite fornøyd	0	0 %
Ikke fornøyd	1	2 %
Vet ikke	0	0 %

Markedsføringen av lammekongressen [Hvor tilfreds er du med?]

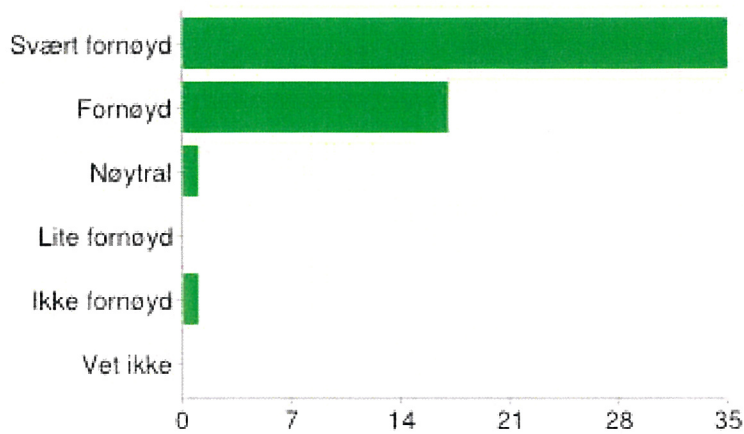
Svært fornøyd	20	37 %
Fornøyd	23	43 %
Nøytral	6	11 %
Lite fornøyd	4	7 %
Ikke fornøyd	0	0 %
Vet ikke	1	2 %

Påmeldingssystemet [Hvor tilfreds er du med?]

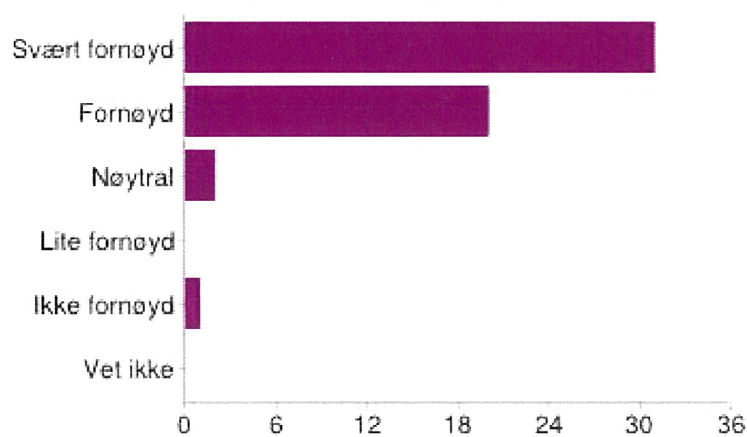
Svært fornøyd	28	52 %
Fornøyd	20	37 %
Nøytral	4	7 %
Lite fornøyd	0	0 %
Ikke fornøyd	1	2 %
Vet ikke	1	2 %

Gjennomføring av lammekongressen [Hvor tilfreds er du med?]

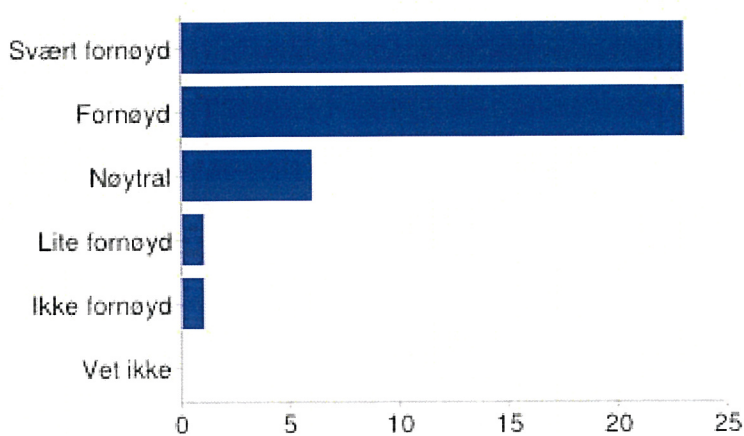
Svært fornøyd	35	65 %
Fornøyd	17	31 %
Nøytral	1	2 %
Lite fornøyd	0	0 %
Ikke fornøyd	1	2 %
Vet ikke	0	0 %

Innholdet [Hvor tilfreds er du med?]

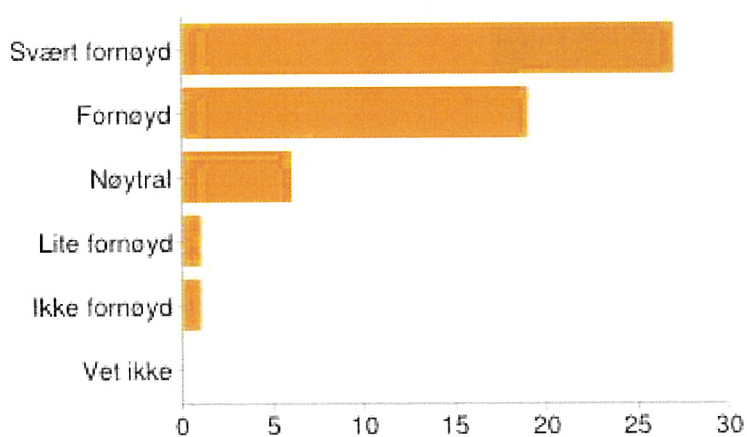
Svært fornøyd	31	57 %
Fornøyd	20	37 %
Nøytral	2	4 %
Lite fornøyd	0	0 %
Ikke fornøyd	1	2 %
Vet ikke	0	0 %

Hotellet [Hvor tilfreds er du med?]

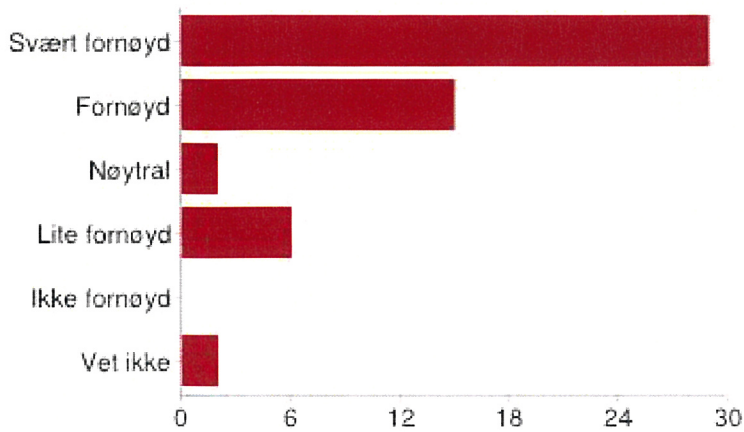
Svært fornøyd	23	43 %
Fornøyd	23	43 %
Nøytral	6	11 %
Lite fornøyd	1	2 %
Ikke fornøyd	1	2 %
Vet ikke	0	0 %

Beverting og lunsj [Hvor tilfreds er du med?]

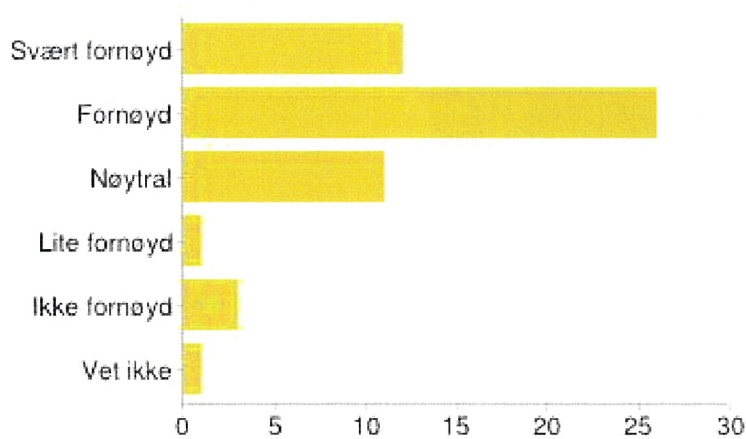
Svært fornøyd	27	50 %
Fornøyd	19	35 %
Nøytral	6	11 %
Lite fornøyd	1	2 %
Ikke fornøyd	1	2 %
Vet ikke	0	0 %

Festmiddagen [Hvor tilfreds er du med?]

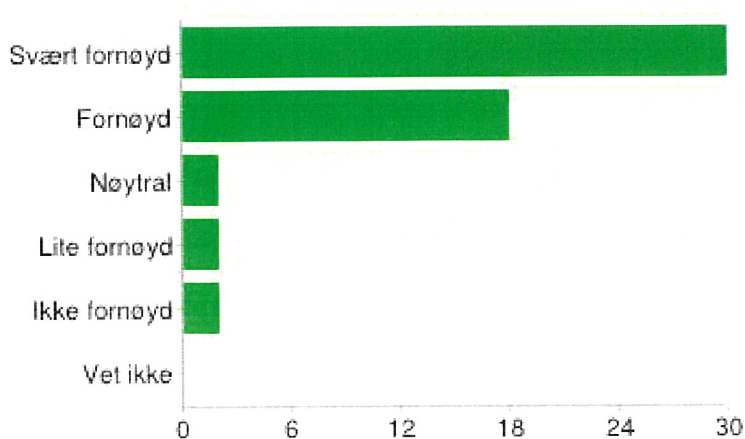
Svært fornøyd	29	54 %
Fornøyd	15	28 %
Nøytral	2	4 %
Lite fornøyd	6	11 %
Ikke fornøyd	0	0 %
Vet ikke	2	4 %

Deltakeravgiften [Hvor tilfreds er du med?]

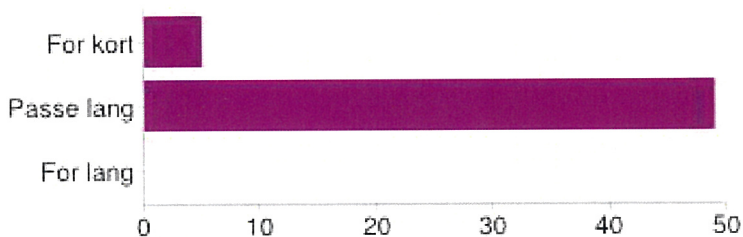
Svært fornøyd	12	22 %
Fornøyd	26	48 %
Nøytral	11	20 %
Lite fornøyd	1	2 %
Ikke fornøyd	3	6 %
Vet ikke	1	2 %

Lokalisering av arrangementet [Hvor tilfreds er du med?]

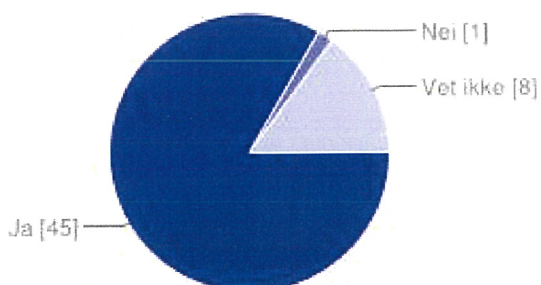
Svært fornøyd	30	56 %
Fornøyd	18	33 %
Nøytral	2	4 %
Lite fornøyd	2	4 %
Ikke fornøyd	2	4 %
Vet ikke	0	0 %

Varighet på pausene?

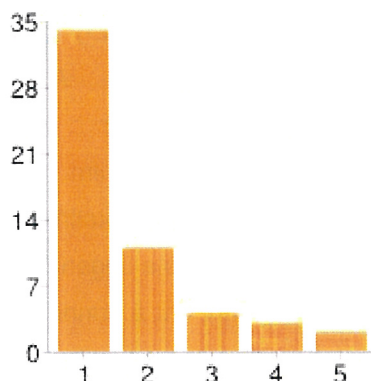
For kort	5	9 %
Passe lang	49	91 %
For lang	0	0 %

Ville du vært interessert i å delta på Arktisk lammekongress ved en senere anledning?

Ja	45	83 %
Nei	1	2 %
Vet ikke	8	15 %

Hvor tilfreds er du med arrangementet som helhet?

1	34	63 %
2	11	20 %
3	4	7 %
4	3	6 %
5	2	4 %

Gi tilbakemelding - ros og ris

Totalt sett veldig bra Savnet en avrunding med prosjektleder Glenn Knædal. Han skulle fått en velfortjent applaus til slutt! Gratulerer til arrangørene! Takk for flott helg! Dette var et fantastisk arrangement, vi håper og tror på gjentakelse om ett år:-) Vi tror at dette kan være med på å styrke landbruket og at vi kommer til å stille sterkere i tiden som kommer. Da tenker jeg på bla. rovdyrplagen, tollvern. En stor takk til dere som fikk samla oss, Vi sauebønder trenger ei unnskyldning for å kunne møtes. Neste gang kan feks være greit å ha en bolk for noppstarta bønder. En for villsaudrift, og ullhandtering. og en bolk om enkel innføring i bruk av gjeterhund. Bare tips ☺ sinskyt bra! lært sykt mye :) Ros Savnet et mer utfyllende foredrag om ull. F.eks informasjon om leiespinning, hvordan komme i gang med god ullproduksjon, hvordan eventuelt kunne produsere ullprodukter selv etc. Det var flere "nye" bønder som deltok, inkludert meg selv. Litt skuffet over at det ikke var et eneste foredrag tilpasset- eller for unge/nye bønder, det meste var rettet mot bønder som har vært en stund i "gamet". Skulle også likt å deltatt på et foredrag om de norske, gamle rasene (villsau, spælsau). Det var veldig mye - om ikke kun - fokus på NKS, til tross for at det ble "reklamert" med en gammelnorsk sau på forsiden av programmet. Ellers et godt lagt opp arrangement og bra foredragsholdere som kom med mye interessant. Jeg syntes at det var nedslående at den første arktiske lammekongress i all hovedsak var tilrettelagt for Nortura. De som har løftet fram arktiske produkter er jo Lynglam, Alpelam og Lofotlam. de fikk vi lite innsikt i, og de ble gjort lite stas på. Aktører i nedskjæringen ble også oversett. jeg mener det er lite tillitsvekkende å ha en arktisk lammekongress der en part blir trukket fram - og når denne i tillegg motarbeider de små aktørene blir jeg skuffet. Man får lett en misstanke om at denne kongressen var en aksjon for å rekruttere flere bønder til nortura, og kamuflere de andre aktører i markedet. Skal Nord Norsk landbruksråd sine visjoner bli virkelige, må kongressene bygge opp under aktive aktører som har vist i praksis at de produserer attraktive produkter som markedet vil ha. Et land et merke en vare er de slutt på, og det burde kongressen gi et speilbilde på Bra faglig innhold, noen uforberedte foredragsholdere, men i alt veldig bra. Flott program! Flott jobb av arrangørstaben! En flott arena for fag og

sosial utfoldelse! Stilige musikanter! Danseferdigheten må forbedres/læres! Svingkurs legges til neste kongress! Konstruktive tilbakemeldinger: bedre styring med hva foredragsholderne skal snakke om i forhold til deltakerne, teknisk gjennomføring kan bli bedre, gi tilbakemelding til hotellet at de må komme med en festmiddag som ser bedre ut. det burde vært inkl 2 drikkeenheter når det er treretters middag. Det så ut til at folk koste seg på konferansen. Det var godt samlingspunkt for bøndene i landsdelen. Hvordan kan det bli mer interessant for bønder utenfor Vesterålen? Bra tiltak, og noe å strekke seg etter altså:-) Supert tiltak □ Glenn du har gjort en fantastisk jobb.Kongressen ble en suksess ;) Arr. burde vært sponset av arrangørene. Det er faktisk de som sitter med fortjenesten etter leveransen fra bøndene. Må ikke tidsmessig legges opp mot andre arrangementer ifm utmarksnæringa. dere er flinke og arangsjere uansett topp Forferdelig å ha hotellrom rett over festsalen, slik at de som ikke var interessert i å sette opppe heile natt, ble liggende våken pga. ekstremt mye støy. Dette er helt uholdbart! Veldig bra opplegg, fint å kunne ha noe her nord. Gratulerer med et flott arrangement. Veldig bra. Arrangementet skulle vært planlagt før og markedsført bredere og mye tidligere. Avslutningen burde vært bedre planlagt. Er kritisk til at prosjektleder for vesterålslammet ikke ble nevnt i avsluttende takketale - her ble set utvist dårlig takt og tone Liten egenaktivitet, og utfordrende spørsmålsstilling. Mye foredrag og lite utfordring på aktuelle problemstillinger. For mye preget av samvikre, og de ble lite utfordret på å ta grep på utvikling av arktiske produkter. Det ble mye nortura, felleskjøpet, senterpartiet og truende ny regjering. Lite vekt på at det er opp til oss å gå i aktiv dialog med de som er lovlig valgt. Å utfordre både bønder og sittende regime ville gitt mer aktivitet uten at det ble et politisk møte. Men arrangementet var absolutt godt. Takk og pris for det. Jeg vil takke for ei fantastisk fin helg og et veldig godt gjennomført arrangement. Dette var en" vitamininnsprøyting " for oss sauebønder her nord! Det gjorde så godt å få oppleve den positive stemningen som hersket! Foredraget om av kunne imidlertid ha belyst forskjellene på de ulike sauerasene bedre og faren med å lage monokulturer i et skiftende miljø. bare god ord å høre Artig og meget lærerikt. Gode foredragsholdere som ikke var redd for å få folk engasjert og i godt humør Det ble en del valgutfordringer med hensyn til at det foregikk to foredrag som en hadde lyst til å delta på.

Antall svar per dag

